

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/14068,Opozycyjne-ruchy-mlodziezy-licealnej-w-Regionie-Toruńskim.html>
19.05.2024, 14:59

Opozycyjne ruchy młodzieży licealnej w Regionie Toruńskim

Opozycyjne ruchy młodzieży licealnej w Regionie Toruńskim. Już w 1979 uczniowie toruńskiego V LO założyli Młodzieżową Organizację Demokratyczną (MOD), która przeprowadziła duże akcje ulotkowe w 40. rocznicę wkroczenia Sowietów do Polski (17 IX 1979), i w rocznicę odkrycia zbrodni katyńskiej (IV 1980, we współpracy z KPN). Najaktywniejszymi działaczami MOD byli Krzysztof Bunda, Cezary Michalski i Rafał Sadowski. Jesienią 1980 powstała Federacja Samorządów Szkół Średnich Miasta Torunia, której inicjatorką była uczennica IV LO Anna Stawikowska. Czołowi działacze Federacji to: Małgorzata Tymińska, Piotr Balcerowicz, Tomasz Cyl, Gabriel Kamiecki, Grzegorz Kopcewicz, Wojciech Kotas, Andrzej Michel i Radzimir Prus-Grobelski. Federacja występowała przeciwko indoktrynacji w szkołach i brała udział w organizowaniu akcji samokształceniowych, była popierana przez „S” i NZS. Bezpośrednio po 13 XII 1981 grupa młodzieży wywodząca się z MOD z K. Bundą, Tomaszem Kokocińskim i R. Sadowskim na czele, drukowała i rozpowszechniała ulotki protestacyjne i informacyjne, prowadziła akcje plakatowe i akcje malowania napisów. 27 XII 1981 jej członkowie ogłosili powstanie PPS-WRN i przygotowywali wydanie pisma „Robotnik Polski”, ostatecznie jednak w 1982 rozpoczęli wydawanie „Niezależnego Serwisu Informacyjnego” (wydano 9 n-rów, druk na powielaczu). W lecie 1982 przygotowali 1. numer pisma „Bądź Gotów”. Pismo nie ukazało się z powodu działań SB – członkowie grupy zdążyli jeszcze przekazać powielacz i materiały drukarskie Krystynie i Konradowi Sienkiewiczom z „S”, ale mimo to zostały one skonfiskowane, a K. Bunda i R. Sadowski – internowani. W 1982 funkcjonowała opozycyjna grupa uczniów Pomaturalnego Technikum Budowlanego w Toruniu, założona przez Jacka Biłskiego i Annę Kalinowską. Jej członkowie przygotowywali i kolportowali ulotki

protestacyjne. 2 XII 1982 J. Bilski i A. Kalinowska po akcji SB zostali aresztowani, ich sprawę ostatecznie umorzono z powodu "znikomej szkodliwości społecznej". W tym samym roku opozycyjną grupę młodzieży wykryto nawet w szkole podstawowej w Wąbrzeźnie. Kolejną aktywną grupę młodzieżową stworzyli Jacek Lewandowski (obec. Słomski) i Wojciech Zarzycki. Jej uczestnicy, m.in. Jacek Dąbrowski, Tomasz Gostański, Maciej Trzeciak, Artur i Jacek Wiśniewscy, drukowali ulotki, prowadzili akcje ulotkowe i plakatowe, akcje malowania napisów, umieszczania flag, koła samokształceniowe, biblioteki wydawnictw podziemnych, uczestniczyli w manifestacjach. Kolportaż prasy i wydawnictw podziemnych prowadzono również w szkołach, w czym pośredniczyła Maria Nencka-Borowiecka. W 1984 J. Lewandowski i W. Zarzycki wydali pismo „Bastion. Młodzieżowy Miesięcznik Społeczno-Historyczny” (1 nr, druk na powielaczu). Z ramienia RKW grupami młodzieżowymi opiekował się Jacek Kalas z NZS. Zorganizowano Wszechnicę Młodzieżową, w ramach której w prywatnych mieszkaniach odbywały się wykłady z zasad BHP w konspiracji, literatury i historii, a także spotkania z działaczami „S” i pokazy filmów. Po 1984 z grupy odeszli J. Lewandowski i W. Zarzycki, doszli natomiast m.in. Tomasz Kamiński, Piotr Niedlich, Jarosław Minkowski, Dariusz Wojtowicz i Tomasz Wardaliński. Przyjęto nazwę „Solidarność-Brzask” i kontynuowano działalność. Wielu spośród członków grupy weszło później w skład Struktur Młodzieżowych KPN lub Ruchu Wolność i Pokój. W 1984 młodzież skupiona wokół M. Nenckiej-Borowieckiej, m.in. Marek Bernaciak, Renata Borowiecka, Tomasz i Wojciech Dembkowie, Zbigniew Kazimierski, Wioletta i Piotr Pukropowie, rozpoczęła wydawanie pisma „Grześ”, adresowanego do licealistów. Ukazało się 5 n-rów, druk na powielaczu, tytuł upamiętniał zamordowanego przez MO Grzegorza Przemyska. Opozycyjną grupę młodzieżową zorganizowała też w Nowym Mieście Lubawskim nauczycielka Elżbieta Bukowska. Początkowo jej członkowie ograniczali się do spotkań dyskusyjnych i prowadzenia gazetki poświęconej ks. J. Popiełuszce w kościele św. Tomasa Apostoła. W XII 1985 przeprowadzili akcję ulotkową, w wyniku której 9 I 1986 E. Bukowska została aresztowana i skazana na 1 r. ograniczenia wolności. Sąd Wojewódzki w

Bydgoszczy umorzył sprawę 6 III 1986. Znaczne ożywienie działalności uczniów szkół średnich nastąpiło w l. 1988-1989. Ukazał się szereg nowych pism, redagowanych przez grupy współpracujące m.in. z NZS, KPN i WiP. W 1989 powstało Niezależne Zrzeszenie Młodzieży Szkolnej (NZMS), którego organem było pismo „Bełkot”.

Krzysztof Biernacki

[Region Toruń, Toruń](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Zgłoś błąd](#)